

Ф. Лось (розділ IX "Україна в першій буржуазно-демократичній революції (1905—1907 рр.)", розділ X "Столипінська реакція на Україні (1907—1912 рр.)", розділ XI "Україна в роки нового революційного піднесення (1912—1914 рр.)", розділ XII "Україна в період першої світової імперіалістичної війни і другої російської буржуазно-демократичної революції (1914—1917 рр.)"; доктор історичних наук, професор М. Петровський (розділ V "Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі. Приєднання України до Росії", підрозділ "Боротьба України і Росії проти наступу шляхетської Польщі та султанської Туреччини" у VI розділі); член-кореспондент АН УРСР Л. Славін (розділ I "Населення території України від найдавніших часів до утворення Київської держави"); кандидат історичних наук М. Супруненко (розділ XIII "Перемога

Великої Жовтневої Соціалістичної революції", розділ XIV "Іноземна воєнна інтервенція і громадянська війна на Україні", розділ XV "Відбудова народного господарства України", розділ XVI "Індустріалізація народного господарства України", розділ XVII "Колективізація сільського господарства України", розділ XVIII "Україна в період боротьби за завершення будівництва соціалістичного суспільства і проведення Сталінської Конституції", розділ XIX "Україна у вітчизняній війні проти німецько-фашистських загарбників"); старший науковий співробітник Ф. Шерстюк (розділ VII "Україна в першій половині XIX століття", розділ VIII "Україна в другій половині XIX століття") [9, с. 4].

(Далі буде)

Надійшла до редакції 27 травня 2024 року

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

УДК 02:378(477.411)-0513ар(092)

Наталія Кушнарєнко,

докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри цифрових комунікацій
та інформаційних технологій ХДАК,
e-mail: natalia.kushnarenko@gmail.com

Алла Соляник,

докторка педагогічних наук, професорка,
проректорка з наукової роботи,
професорка кафедри цифрових комунікацій
та інформаційних технологій ХДАК,
e-mail: allasolyanik164@gmail.com

Репутаційна представниця київської бібліотечної освітньо-наукової школи (до ювілею Віри Вікторівни Загуменної)

Віра Вікторівна Загуменна — одна з провідних фахівчинь у галузі українського бібліографознавства та бібліотекознавства, організаторка вищої бібліотечно-інформаційної освіти, активна учас-

ниця громадського бібліотечного руху в Україні, кандидатка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри арт-менеджменту та інвент-технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, заслужений працівник культури України — у липні 2024 р. відзначає 70-річчя.

Професійний поступ Віри Вікторівни налічує майже 50 років і пов'язаний із бібліотечною справою та вищою бібліотечно-інформаційною освітою України. Цей шлях бере початок 1971 р., коли, закінчивши із золотою медаллю середню школу м. Артемівська (нині — м. Бахмут), молода, талановита, амбітна, сповнена особистісних і творчих задумів, Віра Вікторівна вступила на престижне відділення технічних бібліотек бібліотечного факультету Харківського державного інституту культури (ХДІК) (нині — Харківська державна академія культури (ХДАК)). Відомо, що

ХДК був фундатором вищої бібліотечної освіти й упродовж кількох десятиліть — єдиним в Україні ЗВО бібліотечного профілю, педагогічні працівники якого плекали найкращі освітньо-наукові й виховні традиції, формували славетні наукові школи, розвивали інноваційні напрями освітньої та наукової діяльності. Обдарована студентка В. Загуменна виявила неабиякі дослідницькі здібності, активно виступала з доповідями на численних студентських наукових конференціях, брала участь в їх організації й проведенні, розвивала вроджений дослідницький хист.

Закінчивши з відзнакою ХДК 1975 р. та отримавши диплом бібліотекаря-бібліографа технічних бібліотек вищої кваліфікації, В. Загуменна занурилася у практичну діяльність, збагачуючи ґрунтовними знаннями та інноваційними ідеями українські бібліотеки різних типів і видів, набуваючи практичного досвіду.

Якісно новий етап професійного зростання ювілярки пов'язаний із Київським державним інститутом культури (КДК) (нині — Київський національний університет культури і мистецтв (КНУКіМ), в якому вона працювала від 1977 до 2006 р. й успішно пододала шаблі кар'єрного зростання: *старша бібліографія (1977—1979)*, завідувачка довідково-бібліографічного відділу наукової бібліотеки (1979—1983), аспірантка (1983—1986), викладачка кафедри загального бібліографознавства та книгознавства (1986—1992), кандидатка педагогічних наук (1992), доцентка (1993), професорка (1997), завідувачка кафедри загального бібліографознавства (1996—2006), деканеса факультету бібліотечно-інформаційних систем КНУКіМ (1998—2001).

Важливою подією окресленого періоду став успішний захист кандидатської дисертації (1992) "Система бібліографічного забезпечення комплектування як фактор поліпшення якості бібліотечних фондів", виконаної під науковим керівництвом одного з найавторитетніших на той час українських бібліографознавців, кандидата історичних наук, професора П. Коломійця. Це надало додаткового імпульсу вдалій реалізації ювіляркою наукового, педагогічного й організаційного таланту.

Від 2006 р. В. Загуменна плідно та натхненно працює в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ). У різні періоди вона обіймала посади завідувачки кафедри бібліотекознавства та інформаційних комунікацій, професорки кафедри культурології та міжкультурних комунікацій. Від 2022 р. — професорка кафедри арт-менеджменту та інвент-технологій НАКККіМ. В усі часи на всіх посадах Віра Вікторівна виявляла себе як авторитетна

професіоналка, здатна підкорити важкі вершини освітньої, наукової й управлінської діяльності.

Винятковості постаті В. Загуменної в освітньо-науковому просторі України сприяють високі особистісні й фахові якості: людяність, щедрість, демократичність, відданість улюбленій справі, працьовитість, ґрунтовність, академічна доброчесність, комунікативність, уміння ефективно працювати в команді. Ці та інші чесноти ювілярки забезпечують їй високий авторитет і повагу освітянської спільноти — від студентів до професорів.

Віра Вікторівна — продуктивна вчена, у її науковому доробку — понад 150 ґрунтовних наукових і науково-методичних праць, серед яких: 2 навчальних посібники, 1 лекція, 1 термінологічний словник, 57 наукових статей, 48 тез доповідей на наукових форумах, 37 програмних і науково-методичних матеріалів для студентів і бібліотечних працівників, 6 рецензій, 2 бібліографічних посібники та ін. Як справжній науковець В. Загуменна широко оприлюднює власні здобутки в студентській аудиторії та на численних міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях. Серед різноманітних проблемно-тематичного ареалу наукових розвідок ученої провідне місце посідає студювання трьох основних фундаментальних проблем: теоретико-методологічні питання бібліографознавства та бібліографічної діяльності документно-комунікаційних інституцій суспільства; підвищення якості вищої бібліотечно-інформаційної освіти; фахова адвокація як новий науковий напрям українського бібліотекознавства. Останній кейс наукової творчості В. Загуменної став її візитною карткою, набув поширення в освітньо-науковій сфері бібліотечно-інформаційного спрямування в Україні, сприяючи її інтеграції в європейський і світовий професійний простір. Особливу популярність має посібник В. Загуменної "Адвокація: представлення інтересів бібліотек" (2013), у якому розкрито сутність та ефективні методи відстоювання інтересів бібліотек і користувачів через розбудову плідної співпраці з владою і суспільством. Більша частина статей дослідниці опублікована в наукових фахових виданнях України та має високий рівень цитування.

У різні роки В. Загуменна — членкиня редколегії журналів "Вісник Книжкової палати" (1996—1999); "Бібліотечна планета" (1998); науково-практичного збірника "Професійний бібліотечний рух: назустріч змінам бібліотечно-інформаційного середовища" (2001) та ін.; членкиня спеціалізованої вченої ради К 26.807.01 КНУіМ із захисту кандидатських дисертацій (1997—2006); вчена секретарка і членкиня

спеціалізованої вченої ради Д 26.807.02 у КНУКіМ із захисту докторських дисертацій (2003—2006); членкиня Фахової ради з культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України (1997—2002); членкиня наглядової ради Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого (Національної парламентської бібліотеки України) (2011) та ін.

Досвідчена теоретикня-викладачка, ювілярка бере активну участь у підготовці й атестації наукових і науково-педагогічних кадрів як наукова керівниця, експертка та опонентка кандидатських дисертацій. Як приклад наведемо її високопрофесійне опонування 2023 р. дисертації однієї з найкращих випускниць аспірантури ХДАК М. Шевченко "Оцифрування фондів бібліотек України", поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа".

Як талановита вчена й педагогиня Віра Вікторівна успішно фундує власну наукову школу, залучаючи до її складу молодих науковців з-поміж обдарованих студентів й аспірантів. Нині під науковим керівництвом професорки захищено 10 кандидатських дисертацій: В. Лутовинова, Н. Сенченко, А. Блажкевич, О. Васюк, О. Пашков, Т. Ярошенко, В. Сошинська, С. Барабаш, М. Апшай, О. Мазур. Її учні є відомими науковцями, викладачами, директорами бібліотек, інформаційними працівниками.

В. Загуменна — блискуча викладачка, котра гармонійно поєднує якісний зміст, інноваційні форми й методи навчання, мотивуючи здобувачів вищої освіти до набуття системних знань, умінь, навичок і компетентностей для успішної професійної діяльності. Вона вибудовує зі студентами плідні партнерські відносини, гармонійні ділові й міжособистісні комунікації.

За період педагогічної діяльності ювілярка розробила й втілила в навчальний процес одноосібні чи у співавторстві програмні й навчально-методичні розробки з майже 15 курсів, серед яких: "Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці" (1987, 1990); "Загальна іноземна бібліографія" (1992); "Книготорговельна бібліографія" (1994); "Зарубіжна бібліографія" (1999); "Міжнародні інформаційні ресурси" (2000, 2014); "Бібліографознавство" (2004, 2014); "Інформаційне забезпечення виставкової діяльності" (2007); "Інформаційне забезпечення служби та установи" (2008); "Правове забезпечення інформаційного бізнесу" (2008); "Інформаційно-аналітична діяльність" (2014, 2023); "Інформаційно-бібліографічна евристика" (2023); "Адвокація в бібліотечно-інформаційній сфері" (2023); "Міжнародне інформаційне співробітництво" (2023) та ін. Якісна програмно-методична про-

дукція професорки неодноразово перевидавалася, набула поширення в українському освітньому просторі, здобула підтримку й популярність поміж колег-викладачів, широкого бібліотечного загалу, активно використовувалася в Головному тренінговому центрі для бібліотекарів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв та у багатьох ЗВО України.

Винятковість В. Загуменної полягає ще й у тому, що вона досконало знається на зарубіжному досвіді роботи бібліотечних установ. Зокрема, 2000 р. проходила стажування у Бібліотеці Конгресу США (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів) за програмою "Сучасні проблеми наукових досліджень", де репрезентувала тему "Довідкове та інформаційне обслуговування в бібліотеках". Ювілярка неодноразово брала участь у міжнародних форумах за кордоном, вивчаючи специфіку бібліотечної справи Сполучених Штатів, Німеччини, Франції, Бельгії, Китайської Народної Республіки та ін. Це сприяло підвищенню рейтингу української науки й освіти в міжнародному просторі, взаємозабезпеченню їх змісту і структури, надало нового імпульсу для поглиблення інтеграційних процесів у бібліотечній галузі.

Слід наголосити на авангардній ролі В. Загуменної в активізації вітчизняного професійного бібліотечного руху. Вона є однією з фундаторок Української бібліотечної асоціації (1995) і членкинею президії УБА (від 2001) як очільниця напряму наукової й освітньої діяльності цієї професійної громадської організації. Досконалість освітньо-наукової, фахової компетентності професорки дала їй змогу не лише брати активну участь у розробленні програмних матеріалів УБА, а й посісти одне з провідних місць серед когорти викладачів-професіоналів УБА, читаючи популярний курс "Адвокація в бібліотечній сфері".

Сьогодні В. Загуменна плідно й натхненно працює професоркою кафедри арт-менеджменту та інвент-технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, відзначена багатьма нагородами, головною з яких є Указ Президента України, про надання почесного звання "Заслужений працівник культури України" за вагомий особистий внесок у розвиток української культури і мистецтва, підготовку висококваліфікованих кадрів (2008).

Викладачі та студенти Харківської державної академії культури щиро вітають Віру Вікторівну з ювілеєм, зичать міцного здоров'я, плідної реалізації невичерпного наукового й освітнього потенціалу, нових задумів, натхнення, теплоти родини, колег і друзів!

Основні праці В. Загуменної

1. Виникнення книготоргової бібліографії в Україні та її розвиток у XVIII ст. Збірник наукових праць : [пр. викладачів Київ. держ. ін-ту культури] / М-во культури України, Київ. держ. ін-т культури. Київ : Київ. держ. ін-т культури, 1995. Вип. 3. С. 271—275.
2. Загуменна В. В. Зарубіжна бібліографія : навч. посіб. / КДК. Київ : КДК, 1997. 101 с.
3. Загуменна В., Сенченко М. Концепція підготовки спеціалістів зі спеціальності 7.020.102 "Бібліотекознавство та інформатика". *Вісник Книжкової палати*. 1999. № 4. С. 17—18.
4. Загуменна В. В. Концептуальна модель підготовки сучасного бібліотечно-інформаційного фахівця. *Вісник Книжкової палати*. 2001. № 2. С. 20—21.
5. Загуменна В. В. Національна бібліографія України : здобутки і перспективи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2004. № 4. С. 55—58.
6. Загуменна В. В., Штефан І. П. Сучасні тенденції розвитку професійної бібліотечно-інформаційної освіти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2004. № 1. С. 21—23.
7. Загуменна В. В. Національна бібліотека Франції = *Bibliothèque nationale de France*. *Вісник Книжкової палати*. 2008. № 9. С. 51—52.
8. Загуменна В. В. Бібліотечна справа Данії : нотатки українського бібліотекаря. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2008. № 1. С. 48—50.
9. Організація доступу до інформації органів державної влади України в бібліотеках : програма підвищення кваліфікації працівників бібліотек / уклад. В. В. Загуменна, І. О. Шевченко. Київ : Міленіум, 2010. 24 с.
10. Загуменна В. В. Електронний журнал як засіб наукової комунікації та складова інформаційних ресурсів сучасної бібліотеки. *Бібліотечна планета*. 2011. № 1. С. 35—36.
11. Загуменна В. В. Інформаційна та виставкова діяльність : словник базових термінів. Київ : НАКККіМ, 2011. 72 с.
12. Загуменна В. В. Адвокація : представлення інтересів бібліотек : посіб. для тренерів за прогр. підвищення кваліфікації / Укр. бібл. асоц., Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец., Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінгов. центр для бібліотекарів. Київ : Самміт-Книга, 2012. 60 с.
13. Загуменна В. В. Відомий бібліотекознавець, педагог Тетяна Василівна Новальська. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2015. № 3. С. 4—5.
14. Загуменна В. В., Тимошенко І. В. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації бібліотечно-інформаційних фахівців у НАКККіМ. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 4. С. 43—44.
15. Загуменна В., Гранчак Т. Дистанційна освіта бібліотекарів у віртуальному середовищі : [міжнародна конференція у Вільнюсі (Литва) 7—8 черв. 2017 р.]. *Вісник Книжкової палати*. 2017. № 6. С. 45—47.
16. Загуменна В. В. Пашкова Валентина Степанівна. *Українська бібліотечна енциклопедія*. URL: <http://ube.nlu.org.ua/article/Пашкова%20Валентина%20Степанівна>.
17. Загуменна В. В. Адвокація як важливий напрям діяльності сучасної бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2019. № 4. С. 25—28.
18. Загуменна В. В. Адвокація в бібліотечній сфері. *Українська бібліотечна енциклопедія*. URL: <http://ube.nlu.org.ua/article/Адвокація>.
19. Загуменна В. В. Науково-методична діяльність як важливий чинник розвитку сучасної бібліотеки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 2. С. 20—27.
20. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 3. С. 38—44.
21. Загуменна В. В., Кузьменко О. І. Інформаційно-аналітична діяльність як наукова та навчальна дисципліна: еволюція, тенденції розвитку. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 102—107.

Надійшла до редакції 30 січня 2024 року

До уваги передплатників!

Угоду щодо передплати на видання Книжкової палати України можна укласти безпосередньо з установою.

Звертайтеся у відділ підготовки та розповсюдження видань

тел. (044) 292-65-73

e-mail: vydannya@ukrbook.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ІП від 31.12.2015.

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 74 пр. Зам. 36.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ТА ПОДАННЯ СТАТЕЙ
ДО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ЖУРНАЛУ "ВІСНИК КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ"

До друку приймаються неопубліковані раніше матеріали: наукові, науково-практичні статті та рецензії, які відповідають тематиці журналу (галузь соціальних комунікацій).

Загальний обсяг статті становить 20—25 тис. знаків, урахувавши таблиці, ілюстрації, список використаної літератури.

Оригінали можуть бути подані українською чи англійською мовами.

Студенти, здобувачі, аспіранти обов'язково додають лист із відгуком наукового керівника.

Відповідальність за зміст, точність цитат, прізвищ, даних несе автор.

Перелік необхідних елементів наукової статті:

1. **Постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

2. **Аналіз досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання порушеної проблеми і на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячено статтю.

3. **Формулювання мети статті** (постановка завдання).

4. **Виклад основного матеріалу дослідження** з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів.

5. **Висновки** з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Послідовність розміщення матеріалу, що подається до публікації:

1. Назва рубрики, для якої призначено статтю (або редакція визначає її на власний розсуд).

2. Індекс УДК (окрім статей для підрубрики "Рецензії").

3. Відомості про автора (авторів): прізвище та ім'я, ученний ступінь і звання, повна назва організації (міся навчання), посада, поштова адреса, телефон, e-mail, ORCID (за наявності) — українською та англійською мовами.

4. Назва статті — українською та англійською мовами.

5. Анотація (не менш як 1800 знаків) і ключові слова (8—10) українською мовою.

6. Текст статті, оформлений відповідно до правил оформлення наукових статей.

7. Список використаної літератури та бібліографічні посилання у тексті статті оформлені згідно з ДСТУ 8302:2015.

8. Анотація (не менш як 1800 знаків) та ключові слова (8—10) англійською мовою.

9. References — список використаної літератури — транслітерація англійською мовою, оформлений згідно з міжнародним стандартом APA (American Psychological Association). До списків використаної літератури необхідно додавати DOI джерел (за наявності).

Захист персональних даних авторів

Надсилаючи авторський оригінал статті в редакцію, автор дає згоду на використання його персональних даних для публікації в журналі, а також на розміщення статті в електронній версії журналу на вебсайті.

Рукописи, не оформлені належним чином, до публікації не приймаються.

STRUCTURE AND SUBMISSION REQUIREMENTS FOR ARTICLES
IN SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL "THE BULLETIN OF THE BOOK CHAMBER"

Unpublished scientific, scientific-practical articles and reviews relevant to the subject of journal (the branch of social communications) are accepted for publication.

The total length of the article is 20—25 000 of characters, including charts, illustrations and references.

Articles can be written in Ukrainian or English.

Students, aspirants, postgraduates are obliged to add a review from their Academic adviser.

The author is responsible for content, accuracy of quotes, surnames and data.

The list of highlights in typical scientific articles:

1. **The problem in general** and its connection to important scientific or practical tasks.

2. **Analysis of researches and publication**, relevant to the subject of the article, selection of previously unresolved parts of issue, addressed by the text.

3. **Formulation of the purpose of the article** (statement of the task).

4. **Presentation of main materials** of the research with the full substantiation of the scientific results.

5. **Conclusions** and prospects for further research.

Structure of the articles:

1. Name of the rubric where the article will be placed (editorial office is able to change one at its own discretion).

2. UDK index (except articles for the "Review" subcategory).

3. Information about the author(s): full name, academic degree, full name of organization (place of study), address, telephone, e-mail, ORCID, if any, in Ukrainian and English.

4. Title first in Ukrainian and then in English.

5. Abstract (no less than 1800 characters) and keywords (8—10 words) in Ukrainian.

6. Text of article, written in accordance with the rules of creation scientific articles.

7. List of bibliographic references and bibliographic references in the text of the article prepared in accordance with DSTU 8302:2015.

8. Abstract (no less than 1800 characters) and keywords (8—10 words) in English.

9. References in English transliteration, compiled in accordance with the International Standard APA (American Psychological Association). The References need to add the DOI sources, if any.

Protection of authors' personal data

By submitting the author's original of the article to the editor office, the author agrees to the use of his/her personal data for publication in the journal, as well as to post the article in the electronic version of the journal on the website.

Manuscripts that are not prepared in accordance with the above requirements are not accepted for publication.

Бібліотека ХДАК

1000537